

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Stanovanjski zakon bo podaljšan do I. 1935?

Vprašanje najemnin še ni definitivno rešeno — Izenačenje starih in novih hiš? — Stanovanjski zakon bo podaljšan za daljšo dobo

— Beograd, 15. aprila. Kakor smo že poročali, se je vlada odločila, da s primernimi izpremembami podaljša sedaj veljavni stanovanjski zakon. Zmanjšan bo le krog zaščitencev, ki bo v bodoče obsegal po dosedanjih informacijah samo nižje državne uslužbence, vojne vdove in sirote, invalide in do gotove meje še delavce. Privatni nameščenci in višji državní uradniki bodo izločeni od nadaljnje zaščite.

Vprašanje najemnin še ni definitivno rešeno. Stremljenje pa gre za tem, da se uredi višina najemnin in tako, da od omejitev ne bodo prizadeti baš najmanjši posestniki, mavec bo maksimiranje najemnin bržkone obsegalo tudi vse nove zgradbe, da se na ta način prepreči prekomerno povisevanje stanovanjskih cen v starih hišah in po drugi strani izenači stare in nove hiše.

Posebno poglavje pri reševanju stanovanjskega problema tvori tudi vprašanje, za kako dolgo naj se še podaljša zaščita materialno slabše situiranih najemnikov. Vsako leto razburja vprašanje stanovanjske zaščite i najemnike i posestnike ter često docela po nepotrebem vzinemirja duhove. Ker je v intencijah sedanje vlade preprečiti vse krize in ustvariti zadovoljstvo v najširših plasteh in sanirati vsa socialna vprašanja, se bavi vlada z načrtom, da bi stanovanjsko zaščito podaljšala za daljšo dobo. Razmišlja se o tem, da bi se podaljšal novi stanovanjski zakon s primernimi reformami do leta 1935. Doslej se je stanovanjsko vprašanje izrabljalo često v politične in strankarske namene in so zato posamezne vlade reševale to vprašanje vedno sproti od leta do leta. Sedanja vlada pa misli, da bi se s podaljšanjem stanovanjskega zakona za daljšo dobo razmere primerno ustalile, med tem časom pa bi se s pospeševanjem novozagradb stanovanjske prilike tako sanirale, da bi se potem lahko mislilo na definitivno ukinitve vseh omejitev.

Občni zbor Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani

Udeležilo se ga je po svojih delegatih 95 zadrug

Ljubljana, 15. aprila.

Danes ob 11. se je vrnil v Mestnem domu občni zbor Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani. Občni zbor je otvoril predsednik F. Frančič, posestnik in industrialec v Ljubljani. Ugotovil je, da je od 158 zadrug zastopanih 95 in pozdravil zastopnika poljedelskega ministra in inspektrija Miloša Stiblerja, zastopnika velikega župana ljubljanske oblasti dr. Andreja, zastopnika oblastne komisarja dr. Milavca, zastopnika Kmetijske družbe predsednika Sancina, in zastopnika Zadržne zveze v Celju g. Smidisa.

Zastopnik poljedelskega ministra in Stibler je toplo pozdravil delegate in v daljnjem govoru razmotrival stanje slovenskega zadržnja. Ugotovil je, da pride v Sloveniji na en milijon prebivalcev tisoč zadrug ter da imajo okoli 200.000 članov. Tudi glede kvalitete slovenskih zadrug je treba ugotoviti, da je zelo dobra, čeprav bi bilo še marsikaj želeli. G. inspektor je ostro nastopil proti politiki v zadrugah.

G. Župančič se je zahvalil za pozdrave poljedelskega ministra ter je izjavil, da je bilo poljedelsko ministrstvo ono, ki je vedno po ocetovskem skrbelo za interes slovenskih kmetov in zadržnikov. Delegat A. Čmam je predlagal udanostno brzojavko kmetu v poljedelskemu ministru dr. Frangešu. Predlog je bil soglasno sprejet.

Poročilo načelstva

Iz poročila načelstva in nadzorstva, ki ga je pred predsednik inž. Župančič, posredoval:

Gospodarske tazmere pretekelo leto niso bile ugodne. Kmetijstvo je bilo skoraj po vsej Sloveniji težko prizadeto po suši, po nekod pa tudi po teči. Kmetje morajo sedaj za drag denar nabavljati kromo, da bodo vsaj za silo vzdrljati glavno panogo — živinorejo. Tudi sicer so se razmere v kmetijskem gospodarstvu zelo poslabšale. Kmetovalec je v naši agrarni državi največji odjemalec industrijskih proizvodov, zato je prav tako v interesu industrije in trgovine kakor kmetijstva samega, da se slednje ugodno razvija. V ostalem nam gornjo trditve na njlepši izpirčuje naravnost.

rekordno množiče se število prisilnih dražb kmetijskih posestev, naračanje zadolževanja, predvsem pa indeksne številke, ki kažejo, da dobi kmet le 10krat toliko za svoje pridelke, kakor tuk pred vojno, za industrijske izdelke pa mora plačati 17krat toliko.

Ta velika razlika v cenah nam tudi posjasnjuje, zakaj naše kmetijstvo tehnično ne napreduje. Investicije za izboljšanje se ne izplačajo.

Pričakujemo, da bo sedanja vlada v svoji gospodarski politiki polagala važnost predvsem na tiste proizvodnje panege, za katere obstoje najugodnejši prirodni pogoji.

Delo naših zadrug

Dasi razmere niso bile ugodne, se je vendar naša zadržna organizacija tudi laži zadoščljivo razvijala. Predvsem je prebolela povojne težave in se notranje okreplila.

Članov je pričastilo 2680 in jih je bilo koncem leta 27.578.

Denarni promet vseh zadrug se je dvignil za Din 285.949.521 in je znašal celo leto Din 1.323.422.760. Blagovni promet se je dvignil za Din 6.464.964 in je znašal Din 59 milijonov 405.324.

Kreditne zadruge

so izmed vseh najlepše napredovalce, čeprav je bil denar še vedno drag. S previdnim upravljanjem hranilnih vlog, točnim posovanjem in dajanjem posojil pod ugodnimi pogoji so si neomejeno zaupanje še dalje utrdile. Samo tako je razumljivo, da je v Sloveniji čez polovico vseh hranilnih vlog v kreditnih zadrugah.

Hranilne vloge so narastle od Din 2.10 milijonov 260.015 na Din 258.153.059, tedaj za Din 47.893.044 ali za 23 %.

Obrestna mera za vloge je znašala 5 do 6 odst. Le tam, kjer so bile banke, je bila za vezane vloge nekoliko višja.

Posojila so se dvignejo od Din 168.637.391 na Din 205.602.955, tedaj za Din 36.965.564 ali za 22 odst.

Ako upoštevamo pri vlogah pripis obresti, so posojila sorazmerno bolj porastla kar vloge, kar potrjuje sprednjo trditev o slabih gospodarskih razmerah. Največ posojil so dobili kmetje, ki pa jih niso porabili toliko za investicije kolikor za kritje tekočih stroškov, znaten del celo za prehrano. Obrestna mera za posojila je znašala pri vecini zadrug in pol do 9 odst., le pri nekaterih je bila tudi višja.

Kakor je bilo razvidno iz razlike med obrestno mero za vloge in posojila, je precej posojilnic prekoraciilo pred vojno običajno podgrudrostno razliko. Ker dokazujejo rentabilni računi, da zlasti kmetijstvo in obrtništvo ne preneseta takoj visoko obrestne mero za kredit, priporočamo za zadrugam, da delajo s čim manjšo obrestno razliko.

Sicer sta bili ustanovljeni državna obrtna banka in Direkcija za kmetijski kredit, ki pa za Slovenijo skoraj ne prideva v poštovanje, ker računata 9 do 10 odst. obresti, tedaj več kakor naše posojilnice.

Zato moramo slejkojprej zahtevati, da se dă dotični denar na razpolago našim zadrugam,

zakaj te bi ga posojale precej ceneje, ker bi s tem odpadla rečja za nepotrebitno vzpostavljeno kreditno organizacijo.

Blagovne zadruge

so prebrodile najtežje čase in so se tiste, ki imajo spremno vodstvo in potrebitno obratno glavnico, ohranile, ostale so pa likvidne. Pri likvidaciji je izdatno pomagalna Zvezda — tudi gmotno in se imajo člani teh zadrug njej zahvaliti, da niso bili pritegnjeni k plačevanju, razen v enem slučaju, ki ga je zakrivila uprava dotične zadruge.

Mlekarne zadruge

so se dalje lepo razvijale in pomogla Le nadprodukcijska blaga. Predvsem sira, jim je povzročala težkoč. — Predlansko leto so si sicer ustanovile svojo centralno zadrugo, ki naj bi jim preskrbela upravljanje, izven Slovenije. Vendar se doslej ni mogla dovoli uveljaviti, ker ji manjka cenen obratni kapital, da bi mogla odkupiti od zadrug

blago in dobro oskrbovanega prodajati ob ugodni konjunkturi. Pri zadrugah pa manjka smisel za skupnost in tehnična oprema ter sposobnost za izdelavo prvočrnega blaga. To se je občutilo zlasti lanskemu mlademu, ko so bile kleti polne sira, katerega so inozemski kupci odključili, češ da je preslab za svetovni trg. Kriza se bo zoper pojavila, čim bodo minile posledice lanske suše. Sedaj je vsaj za zadruge konjunktura ugodna, ker je produkcija zelo nazadovala v rastejo cene. Tako so lanske spomlad s težavo prodajale sir po Din 22.— do 24.— za kilogram, letos pa že po Din 30.— do 32.— za kilogram. Lani so prejeli od članov oljic 1.650.000 litrov mleka in izdelale iz njega 65.000 kg sira, 2100 kg masla, ostalo mleko pa so prodajale v nepredelanem stanju. Članom so plačevalo mleko po Din 1.50 do 2.25 za kilogram.

Najvažnejša bodača zaloge mlekarne zadrug bo, da se trdno oklenejo svoje centrale in da svoje izdelke usposodijo za svetovni trg.

Potrebno je pričeti izdelovati finejše specijalne vrste sira, pri katerih je materialni uslek najboljši.

Obrtne zadruge

še dalje nazadujejo. Mislimo, da je predvsem nalog obrtnih strokovnih organizacij, da vzgoje obrtnike za zadržno delo, sicer bodo morali postati tovarniški delavci.

Od ostalih zadrug so važne elektrarne in kmetijsko-strojne, ki se zadnja leta živahnje ustavljajo. Kakor produktivnim tudi tem amanjo predvsem cenen in dolgoročen investicijski kapital. Zato je zelo težavno naše delo v tej smeri.

Za naše mlade zadržništvo, zlasti produktivno, še vedno tvori važno postavko javna pomoč. Dočim velja glede davčnih in taksnih ugodnosti enotna mera, pa so bile pri naši Zvezzi včlanjene zadruge zadnji dve leti prave pastorce. Sele po 6. januarju t. l. se je obrnilo nekoliko na bolje. Upamo, da bo sedaj v tem pogledu zavladala pravica.

Članstvo

Ceprav v Sloveniji zlasti kmetijsko zadržništvo zelo razvito, posebno po številu, je naša organizacija lani

pomozila za 17 novih zadrug, 4 so pristopile od druge Zvezde, tako da je znašal pristek 21 zadrug.

Ker jih je likvidiralo 5. je znašal čisti pristek 16 zadrug.

Delo Zvezde

Uprava Zvezde se je tudi lani potrudila, da je v okviru razpoložljivih ji sredstev izvršila svojo dolžnost.

Izvršili smo mnogo pismenih in ustnem intervencij pri raznih oblastih, ki so bile skoraj brez izjemne uspešne. Sodelovali smo pri reševanju raznih javnih gospodarskih vprašanj, dajali mnenja in predloge oblastim ter vobče posegli vmes, kjer in kadar je šlo za naše ljudske gospodarstvo, zlasti za zadržništvo.

V zadržništvi smo poslali in gmotno podprteli 10 učencev, ki bodo sodelovali pri zadrugah. Tako se polagoma ustvarja kader zadržnih delavcev. Zal le, da gredo v teži rajši oni mladeniči, ki ne nameravajo ostati doma.

Nadzadrugamo smo vršili stalni nadzor, jih poučevali, jim svetovali ter jim bili na razpolago v vsakem oziru. Zlasti smo jih sproti obvezali o novih zakonih in spremembah vseh gospodarskih razmerah.

Za lažje presojanje tega dela navajamo, da smo 77 zadrugam uredili knjigovodstvo in sestavili računske zaključke, da smo po uradnih napravili pri zadrugah 46 informativnih in instruktivnih obiskov, da smo poslali zadrugam 7 okrožjev in da je številka opravljenega zapisa porastla na 6826 naprav 5019 v prejšnjem letu.

Za lažje opravljanje teh poslov, predvsem pa za idejno poglobitev bomo moralni začeti izdajati poseben zadržni list, kakršnegra izdajajo vse večje Zvezze.

Revizija

samo izvršili 81, in sicer 76 rednih in 5 izrednih. Revizije smo izvršili redno ob dobesednosti, če bi bile treba, pa tudi preje. Pri revizijah smo ugotovili pri večini zadrug red in lep napredek. Le v nekaterih redkih slučajih je pokazala potreba izdajanja intervencij, s katerimi smo obvarovali zadruge pred večjimi preteklji.

Denarni poslovovanje Zvezde

Mislimo, da zadruge popolnoma uvidevajo potrebo Zvezde, ker se je baš pri denarnem poslovovanju trdno oklepajo. Saj je poudarjeno navedeno samo na zasluzek pri denarnem poslovovanju. To je lepo razvidno iz sledenih podatkov:

Denarni promet je znašal lani Din 244.972.556.92 in je porastel proti prejšnjemu letu za 66%.

Vloge zadrug na tekčem računu so se dvignite od Din 16.410.655.58 na Din 22.128.721.22; prirastek znaša 35%.

Lastno premoženje (rezervni zakladki in deleži) je narastlo od Din 528.799.72 na

Din 537.546.88. Ako prištejemo še 10 kratno jamstvo zadrug v znesku Din 1.310.000,—, vidimo, da znaša jamstvena podlaga Din 1.867.536.88, ki daleč odtehta riziko z ozirom na previdno upravljanje aktiv.

Krediti so narastli od Din 9.414.346.09 na Din 14.767.182.52, tedaj za 57%. Pri dovoljevanju kreditov smo v prvi vrsti skrbeli, da je bila Zvezda stalno dovolj likvidna in da so krediti popolnoma zavarovani.

Stanje našoženega denarja pri drugih denarnih zadrugah se je celo nekoliko znižalo napram prejšnjemu letu. Vendar smo stalno držali vsaj eno četrtino vlog razpoložljivih, ker je to potrebno za ohranitev zadostne likvidnosti. Tudi pri naših zadrugah smo pazili predvsem na popolno varnost.

Med vrednostnimi papirji je 1000 delnici tovarne za dušik in nom. 920.000 Din, življega investicijskega posojila. Vsi papirji so dobro rentirajo.

Končno izkazuje bilanca lastno hišo Zadržni dom, ki smo jo kupili lanskem letu. Hiša nam ne nudi samo lastnih prostorov za pisarno in stanovanja za uradnike, temveč pa je tudi lastno premoženje v njej največje našoženo. Poleg tega pa donaša od vseh aktiv najvišje dohodek.

Dnevne vesti.

— Dr. Žerjav pri pravosodnem ministru. V soboto zvečer je sprejel pravosodni minister dr. Šrškič v svojem kabinetu bivšega ministra g. dr. Gregorja Žerjava. Dr. Žerjav je ostal pri ministri nad eno ura.

— Iz sodne službe. Premeščena sta starešina okrajnega sodišča v Kočevju Jerman Jakob k okrajnemu sodišču v Kozjem in starešina okrajnega sodišča v Kozjem dr. Lovrenčič Matja k okrajnemu sodišču v Kočevju.

— Akademski slikar Jakac potuje v Ameriko. Danes popoldne se odpelje naš talentirani slikar Jakac v Trst, kjer se jutri opusti vkrca na ladjo Cosulicheve linije, ki ga odpelje skozi Sredozemsko morje v Ameriko. G. Jakac bo v Ameriki prijeval razstave ter navezal kulturne stike z ameriškimi Slovenci. V to svrhu se je že osnoval odbor Clevelandskih Slovencov, ki ga bo podpiral v njegovem stremljenju. G. Jakaca želimo v Ameriki mnogo sreč!

— Naš invalid v Pragi. Okrog 20. t. m. prispeva na Češkoslovaško večja skupina invalidov iz Beograda pod vodstvom majorjev - invalidov Cvetkovića in Glušića. Naš invalid posjetil češkoslovaške tovariste. V vseh večjih češkoslovaških mestih predstavlja koncerte z originalnim orkestrom, obstoječim iz narodnih instrumentov. V Pragi se bo vršil koncert 24. t. m.

— Pravilnik o znižani vožnji na železnicah in parnikih. Posebna komisija v pro-metrem ministru izdaje nov pravilnik o znižani vožnji na državnih železnicah in parnikih. Z novim pravilnikom bodo doseženi vozne olajšave znatno reducirane.

— Oddaja sakura kolodvorskoga buffeta

na postaji Velenje se bo vršila potom ofer-

talne licitacije dne 7. maja t. l. pri Direkciji

državnih železnic v Ljubljani. Predmetni

oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za

trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— Za lavec ţrešenj in drugega sadja. Naš konzulat v Celovcu se informira potom ministrata zunanjih zadev, kje bi se doble grešnje na izvoz, katere vrste so pripravane za prevoz, koliko časa traja in koliko stane prevoz od nakladalne postaje do Jesenic, koliko znaša cena na to blago in kaj bi moral biti kupovalec na mestu nakupa. Pri konzulatu se je prijavila večja firma, ki bi hotela uvažati sadje iz naše države. Informacije glede ţrešenj so nujne. Ponudbe naj bi poslale neposredno konzulatu v Celovec.

— Ljubljanski telescop je v inogenstvu nastopil v sledetih državah: Avstrija: Graz, L. H. J. Harrasser, Kaiserfeldg. 24. Amerika: New York, International Exposition in Europa 250 Park Av. Belgija: Bruxelles, Oscar van Slijpe, Rue du Trone 146. Čehoslovaka: Praha II., Cedek, Česk. Reise und Verkehrsverein, Mikulandska 7. Bolgarija: Sofia, Putnik, Rue Targovska 4. Francija: Vacroures, M. Delaveau, Route de Rueil, Italija: Trieste; G. Cehovin, Viale XX. Settembre 65. Madžarska: Budapest, Povlaštena Trgovska agencija Kraljevine SHS, Vilmos cesa ut. 26. Nemčija: Berlin, J. B. Reich, Hauptstrasse 3. Romunija: Bucarest, Dr. M. Margules, Str. Carol 9. Et I. Španija: Barcelona, Centro internacional de Intercambio Apartado 350. Turčija: İstanbul, Povlaštena trgovska agencija Boite postale 358. Egipt: Alexandria, J. Sugich.

— Za višigalicami še telefonsko omrežje. Švedski trust višigalic je ponudil naši državi, da bi ustavil družbo »Kabel d. c., ki bi vse v zakup za 15 do 20 let vse naše telefonsko omrežje in organizirala telefonsko službo med našo državo. Madžarsko in zapadno-evropskimi državami. Beograjski krog baje z velikim zanimaljanjem govorje o tej ponudbi.

— Ker je razstavni prostor za IX. velesejem že oddan v pretežni večini, si dovoljuje uprava velesejima sporočiti sledede: Nemogoče je sprijeti še razstavljalcem, ki reflektoajo za prostore v notranjosti paviljonskih zgradb in spadajo sledete blagovne skupine: strojna industrija, kovinarska industrija, avtomobili in dvokolesi, elektrotehnika, radio, lesna industrija, papir, grafika in pisarniške potrebštine, galanterija, steklo, glasba, graverstvo, fina mehanika, industrija živil. Na razpolago je še nekaj kritega, polodprtrega razstavnega prostora II. kategorije za vse skupine in nepokriti prostori na prostem. Sprejemajo pa se že sedaj prijavnice za jesensko predstavitev.

— Vreme. Vremenska napoved nam obeta pretežno oblačno in padavine. Včeraj je bilo po vseh kraljih naših držav oblačno. Deževalo je v Zagrebu in v Splitu. Makročna temperatura je znašala v Skopju 19, v Splitu 18, v Zagrebu 16, v Ljubljani 15,4, v Mariboru 15, v Beogradu 14 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760 mm, temperatura je znašala + 7,5 stopinj C.

— Lovci! Tudi vam prirede Radio-Ljubljana svoj večer. Poslušajte včerni spored danes ob 20. uri. Naš pisatelj Franc Fliniger bo prečital svoj sestavok o lovu na divjega petelin. Pred njim pa bo spregovoril nekaj besedi o Slov. lovskem društvu njegov predsednik dr. Lovrenčič. Kvartet »Glasbene Matice« vas bo razveselil z nekaterimi slovenskimi lovskimi pesmimi, priznani lovec g. Kapus pa bo dokazala, da tudi pri naši lovski latinskoči svete; za tem pa bo predvajal imitacijo lova na divjega petelina in gozdnega jereba ter opoznal glasove raznih divjih živali. Uverjeni smo, da bo ta večer za naše lovece poseben dogodek, da pa bo tudi ostalem poslušalstvu z njim zelo ustrezen.

— Samomej vojaškega begunca. Pred dnevi se je ustrelil v Vršcu podnarednik Franc Drobnič. Sel je v smrt zaradi nešrečne ljubezni. Služboval je v 4. kopnenskem polku. Včeraj si je v istem polku služboval podoficer Novovič pognal kroglo v prsa in je bil na mestu mrtev. Novovič je poginil že dvakrat in čete. Star je bil komaj 20. let. Kot vojaškega begunca so ga rožniki ujeli in čakal je v zapou na obsodo. Novovič je doma iz Črne gore. Ko so ga prebrali, zakaj je poginil in čete, je odgovoril, da bi rad postal komita proti Bolgari-

rom. Bil je obojen na manjšo kazeno. Kmalu je pa poginil drugič. Besedil je v bližino rumunske meje. Rumunske oblasti so ga ujeli in ga izročile našim vojaškim oblastim. Novovič se je izprehal na dvorišču pod nadzorstvom in izrabil je trenutek, ko se je odstranila straža. Tedaj je pograbil nabito puško in se ustrelil. Bil je takoj mrtev. Strah pred kaznijo ga je pogural v smrt.

— Smrtna nesreča v dubrovniškem pristanišču. Iz Dubrovnika poročajo, da se je pripelnil v gruškem pristanišču težka nešreča, ki je zahtevala življenje nekega krmara. V pristanišču se je pred dnevi vsidal parljak »Troti Dalmatinicus, last I. dalmatinuskega trgovskega društva. Parljak je rastvoril svoje blago in je hotel odpiti. Ko so do njenih sidrov, so opazili, da se je zapelo na neki težki predmet. Stroj je izpeljal te predmet in poginil. Bilo je staro dvigalo. Da osvobodi sidro, se je javil krmar parlaka Krsto Rilic. Spiezal je po vrvi na sidro in privrgal dvigalo z vrvjo. Sidro so potegnili na ladjo. Nato so hoteli izvleči na ladjo še dvigalo. Tedaj se je po vrvi pod veliko težo utrgala in dvigalo je padlo v morje ter potegnilo za seboj tudi krmara. Mornarji so takoj pohiteli na pomoci. Toda vse je bilo zmanj. Na vodi se je prikazal krvav maledž, o krmarju pa ni bilo več sleda. Najbrž ga je vodni tek odnesel. Žrtev Ricov je bil 44 let star. Zapuščeno ženo in dvoje neprekrbljene otrok.

— Zaradi nesrečne ljubezni in smrti. V Beli Cerkvi se je odigrala ljubavna tragedija. Mladenček, ki se ni mogel poročiti s svojo izvoljenko, si je pognal kroglo v prsa. Ko je posestnik v Beli Cerkvi Martin Helebrand zapustil za trenutek svojo hišo, je slišal iz sobe dva strela. Planil je, da je hišo in načel svojega sina krvavega na divanu. Mladenček je ustrelil s staro puško, ki so jo uporabljali poljki čuvaji. Fant je ustrelil napravo v hlevu, da se je preprifal, da puška ni pokvarjena. Nato si je naprerič cev na srce in puško sprözlil z nogo. Kroglo je prodrla prava pod srcem in je nevarno poškodovala pljuča. Jožef je dekle iz Beli Cerkve, s katero se pa ni mogel poročiti, ker so mu starši branili. Mladenček je napisal poslovilno pismo, v katerem prosi odpuščanja svoje starše in pravi, da ni mogel drugače storiti. Odklonil je tudi zdravniško pomoč. Odpeljali so ga v bolnico, toda ni upanja, da bi okreval.

— Epilog romantične pustolovščine. Pred dnevi se je vršila razprava proti defravdanu u Alferdu Koširju, ki je poneveril pri podružnici Standard Oil Comp. V Velikem Bečkereku 130 tisoč Din ter pobegnil s svojo ljubico, hoteč z njo v smrt. Košir je pobegnil v Dubrovnik. Z ljubico sta v krakem zapravila ves denar, toda usmrtili se nista upala. Defravdantov romantičen beg je svoječasno vzbudil splošno pozornost. V Dubrovniku sta begunci živelia v največjem razkošu. Končno sta najela avto in se odpeljala v kolico, da bi poiskala primeren kraj za samomor. Toda med tem ju je policija prijela in izročila sodišču v Bečkereku. Košir je bil že 1. 1928 obsojen v Mitrovici zaradi poneverila na 3 mesece ječe. Priznal je, da je poneveril 190 tisoč Din, toda zavrača vsako krvido glede ponarjanja dokumentov. Kot vzrok je navedel nesrečno zakonsko življenje in veliko ljubezen do tipkarice, s katero je pobegnil. Ljubica je izjavila, da ni večela, da je Košir denar poneveril in je pobegnil zato z njim, da bi šla skupno v smrt. Košir je bil obsojen na poldrugo leto težkeje.

— Ljubljanski telescop je v inogenstvu nastopil v sledetih državah: Avstrija: Graz, L. H. J. Harrasser, Kaiserfeldg. 24. Amerika: New York, International Exposition in Europa 250 Park Av. Belgija: Bruxelles, Oscar van Slijpe, Rue du Trone 146. Čehoslovaka: Praha II., Cedek, Česk. Reise und Verkehrsverein, Mikulandska 7. Bolgarija: Sofia, Putnik, Rue Targovska 4. Francija: Vacroures, M. Delaveau, Route de Rueil, Italija: Trieste; G. Cehovin, Viale XX. Settembre 65. Madžarska: Budapest, Povlaštena Trgovska agencija Kraljevine SHS, Vilmos cesa ut. 26. Nemčija: Berlin, J. B. Reich, Hauptstrasse 3. Romunija: Bucarest, Dr. M. Margules, Str. Carol 9. Et I. Španija: Barcelona, Centro internacional de Intercambio Apartado 350. Turčija: İstanbul, Povlaštena trgovska agencija Boite postale 358. Egipt: Alexandria, J. Sugich.

— Za višigalicami še telefonsko omrežje. Švedski trust višigalic je ponudil naši državi,

da bi ustavil družbo »Kabel d. c., ki bi vse v zakup za 15 do 20 let vse naše telefonsko omrežje in organizirala telefonsko službo med našo državo. Madžarsko in zapadno-evropskimi državami. Beograjski krog baje z velikim zanimaljanjem govorje o tej ponudbi.

— Ker je razstavni prostor za IX. velesejem že oddan v pretežni večini, si dovoljuje uprava velesejima sporočiti sledede: Nemogoče je sprijeti še razstavljalcem, ki reflektoajo za prostore v notranjosti paviljonskih zgradb in spadajo sledete blagovne skupine: strojna industrija, kovinarska industrija, avtomobili in dvokolesi, elektrotehnika, radio, lesna industrija, papir, grafika in pisarniške potrebštine, galanterija, steklo, glasba, graverstvo, fina mehanika, industrija živil. Na razpolago je še nekaj kritega, polodprtrega razstavnega prostora II. kategorije za vse skupine in nepokriti prostori na prostem. Sprejemajo pa se že sedaj prijavnice za jesensko predstavitev.

— Vreme. Vremenska napoved nam obeta pretežno oblačno in padavine. Včeraj je bilo po vseh kraljih naših držav oblačno. Deževalo je v Zagrebu in v Splitu. Makročna temperatura je znašala v Skopju 19, v Splitu 18, v Zagrebu 16, v Ljubljani 15,4, v Mariboru 15, v Beogradu 14 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760 mm, temperatura je znašala + 7,5 stopinj C.

— Lovci! Tudi vam prirede Radio-Ljubljana svoj večer. Poslušajte včerni spored danes ob 20. uri. Naš pisatelj Franc Fliniger bo prečital svoj sestavok o lovu na divjega petelin. Pred njim pa bo spregovoril nekaj besedi o Slov. lovskem društvu njegov predsednik dr. Lovrenčič. Kvartet »Glasbene Matice« vas bo razveselil z nekaterimi slovenskimi lovskimi pesmimi, priznani lovec g. Kapus pa bo dokazala, da tudi pri naši lovski latinskoči svete; za tem pa bo predvajal imitacijo lova na divjega petelina in gozdnega jereba ter opoznal glasove raznih divjih živali. Uverjeni smo, da bo ta večer za naše lovece poseben dogodek, da pa bo tudi ostalem poslušalstvu z njim zelo ustrezen.

— Samomej vojaškega begunca. Pred dnevi se je ustrelil v Vršcu podnarednik Franc Drobnič. Sel je v smrt zaradi nešrečne ljubezni. Služboval je v 4. kopnenskem polku. Včeraj si je v istem polku služboval podoficer Novovič pognal kroglo v prsa in je bil na mestu mrtev. Novovič je poginil že dvakrat in čete. Star je bil komaj 20. let. Kot vojaškega begunca so ga rožniki ujeli in čakal je v zapou na obsodo. Novovič je doma iz Črne gore. Ko so ga prebrali, zakaj je poginil in čete, je odgovoril, da bi rad postal komita proti Bolgari-

rom. Bil je obojen na manjšo kazeno. Kmalu je pa poginil drugič. Besedil je v bližino rumunske meje. Rumunske oblasti so ga ujeli in ga izročile našim vojaškim oblastim. Novovič se je izprehal na dvorišču pod nadzorstvom in izrabil je trenutek, ko se je odstranila straža. Tedaj je pograbil nabito puško in se ustrelil. Bil je takoj mrtev. Strah pred kaznijo ga je pogural v smrt.

— Smrtna nesreča v dubrovniškem pristanišču. Iz Dubrovnika poročajo, da se je pripelnil v gruškem pristanišču težka nešreča, ki je zahtevala življenje nekega krmara. V pristanišču se je pred dnevi vsidal parljak »Troti Dalmatinicus, last I. dalmatinuskega trgovskega društva. Parljak je rastvoril svoje blago in je hotel odpiti. Ko so do njenih sidrov, so opazili, da se je zapelo na neki težki predmet. Stroj je izpeljal te predmet in poginil. Bilo je staro dvigalo. Da osvobodi sidro, se je javil krmar parlaka Krsto Rilic. Spiezal je po vrvi na sidro in privrgal dvigalo z vrvjo. Sidro so potegnili na ladjo. Nato so hoteli izvleči na ladjo še dvigalo. Tedaj se je po vrvi pod veliko težo utrgala in dvigalo je padlo v morje ter potegnilo za seboj tudi krmara. Mornarji so takoj pohiteli na pomoci. Toda vse je bilo zmanj. Na vodi se je prikazal krvav maledž, o krmarju pa ni bilo več sleda. Najbrž ga je vodni tek odnesel. Žrtev Ricov je bil 44 let star. Zapuščeno ženo in dvoje neprekrbljene otrok.

— Il Francoski institut v Ljubljani. Vabilo vse prijatelje Francoskega instituta in Francije, da prisostvujejo noco, točno ob 21. predavanju, ki se bo vršilo tekom umetniškega in literarnega večera v Narodnem domu. Predaval bo g. Reivo Maurice, atašé francoske poslananstva v Beogradu; naslov predavanja: »La File de France au temps des Chevaliers«. G. predavatelj je na tem: »Francoski dečki za časa vitezov« že enkrat v Beogradu predaval pred celokupnim diplomatskim sborom in elito beograjske družbe. Beograjski časopis je prinašal o tem govoru članke navdušenih slavoslovcev.

— Il Predavanje v »Pravniku«. V sredo, dne 17. aprila t. l. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« gd. docent in ravnatelj dr. Ludovik Böhm: »Karteli in stališča države nasproti njim«. Predavanje se bo vršilo ob šestih popoldne na sodišču v Ljubljani, soba štev. 79. Ker je vprašanje izredno zanimivo, vabi k obilni udeležbi — odbor.

— Il Občni zbor »Bolniške blagajne mestnih nameščencev«. V petek 19. t. m. ob 21. se bo vršil v dvorani mestnega magistrata redni občni zbor »Bolniške blagajne mestnih nameščencev« z običajnim dnevnim redom. Predlogi za občni zbor morajo biti predloženi načelniku bolniške blagajne 3 dni pred občnim zborom. sicer se o njih ne razpravlja.

— Il Umrla je ga Teresija Bekš, mati člena opernega zborova g. Z. Bekša. Pogreb bo jučri ob 14. uri iz hramnice na Vidovdanski cesti k Sv. Križu. N. v. m. p.

— Il Pisarna družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani se je preselila v Benthovnovo ulico štev. 2. priljubljen. 240/n

— Il Ure za birmo. F. Čuden, Prečernova ulica štev. 1. 47/L

— Il Sentjakobski pevski zbor. Današnja odpada Prihodenja se vrši v četrtek. Pridite vse in točno. Predsednik. 230/n

— Il Pomočnički zbor gremija trgovcev v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v torek 16. t. m. ob 7. uri zvezd v dvorani Delavske zbornice.

— Il Pevski zbor Glasbene Matice. V petek, sreda in petek ob 20. pevskva vala mešanega zborova. Točno vse!

August Blanche:

Na valovih strasti

Roman

Cuvaj zveri, bi se ne smel nikoli smejati, kajti njegov smeh spominja na razposajenost in bojevitost tigra, ko preži na svojo žrtev. Armand se je nehoti obrnil od njega k prijatelju Simonu. Tudi njegove usniece so se raztegnile v smehljaj, toda ta smehljaj je bil podoben zadovoljstvu tigra, ki že drži v šapah plen. Oba smehljaja sta bila neprijetna.

— Kdaj se prične gostija? — je vprašal po kratkem presledku Armandov spremljevalec.

— Točno ob treh, kakor vedno, — je odgovoril cuvaj divjih zveri.

— In meso ne bo zmetano v kletke, predno ne pridem jaz?

— Ne, pred tretjo uro nikakor ne.

— Ali bomo tu edini, ki bomo opazovali dober tek odlične gospode?

— Ne veim... vedno se namreč kdo zanima za moje gojence.

— Toda nihče se ne zanima za njihovega očeta, kakor jaz.

— To je res... mnogi so mu že ponudili tobak, tabatere pa še nihče.

— Au revoir.

— Zelo dobrodošla mi bosta... Oprostita, da vaju ne spremim do vrat.

— Kar priznajte, da bi radi imeli v svoji menažeriji takega medveda, kakor sem jaz.

— Takega medveda? ... I seveda, toda samo pod pogojem, da bi mi vsaj enkrat v tednu storili tako uslugo, kakršno nameravate storiti danes.

Beli Medved je skočil k njemu in uprl svoje sprehe oči vanj tako, kakor da hoče prodreti v najkrivnejši kotiček njegove duše. Ker pa tam menda ni našel nič drugega nego svojo srebrno tabatero, je prijazno pokjimal cuvaj zveri, nakar je prijal Armando pod roko in zapustil z njim zverinjak.

— O čem sta pa govorila? — je vprašal Armand, ko sta prišla v park.

— Počakaj, takoj boš videl, Armand, — je odgovoril Beli Medved in zadovoljno pomežkal z očmi.

— Kako presenečenje? Nič ni tako zabavno, kakor presenečenje.

— Seveda!

— A kje je živ jastreb? V zverinjaku ga sploh nisem videl.

— Takoj ti ga pokažem... samo malo počakaj, dragi Armand, vsak čas ga boš videl, — je zatrjeval Beli Medved in si zadovoljno mel šape.

— Ali si obetate od živega jastreba mnogo zabave, dragi Simon?

— Seveda. Misli si jastreba, tudi roparja s kremlji, ki krvave kakor levji, kadar jih zasadili v golobico, v ubog, nedolžno in slabotno golobico, katera...

Beli Medved je nenadoma umolknal. Armand ga je presenečeno pogledal. Saj ni še nikoli videl, da bi bile te oči, vajene gledali srdo ali vsaj strepo, pravljene zalisti se s solzami.

— Da, videl boj jastreba, — je ponovil Beli Medved skoro grozeče, — ki bo levji kletki zaman razprostiral kriila k poletu... ki bo letal od enega konca kletke do drugega, dokler ne bo letelo od njega perje. Videl boj jastreba, ki bo imel pred seboj levje žrela, pripravljeno požreti ga, pa se bo dvigal, misleč, da ima pred seboj sinje nebo. Toda namesto neba bo imel nad seboj strop kletke, v katerega se bo zaietaval z glavo. Videl boj jastreba, kako bo omagal, padel in končno izginil, ne da bi mogel kdo povedati, kdaj se je to zgodilo ali kam je izginil. Človek bi mislil, da je zletel skozi skriveno odprtino v kletki, da ne priča o njegovi usodi okrvavljenemu perje v levijih šapah. —

— Kaj porečeš o takem prizoru? Ali ne misliš, da se bova do solz nasmejala, ko bo lev pohrustal jastreba?

In orjak se je tako glasno zakrohal, da sta se oba slona obrnila tja, kjer sta stala Armand in njegov prijatelj. Kakor vse živali, imajo tudi sloni v Jardin des Plantes posebno poslopje. Toda njihovo poslopje je seveda mnogo večje in strop mnogo višji.

— Dober dan, očka! — je pozdravil Beli Medved največjega slona. — Zdi se mi, da si vsakokrat večji, kadar te vidim. No, kaj mi imaš pa danes povedati lepega?

V odgovor je slon pomolil skozi ograjo rilec.

Vedno ista pesem, je dejal Beli Medved. — Saj vem, kje te čevelj žuli. Kruga hočeš, vedno samo kruga. Čim dobil kruga, si zadovoljen. Mirno trpiš, da te zbadajo in zasmehujejo, za košček kruga te prisilimo poklekni, ti v zeti na hrbet vse pritlikave, ki bi jih lahko odpilhal kakor listje. Za košček kruga pozabiš na domovino očetov, pozabiš, da si bil sam nekoč

svoboden. Toda ta pozabljalost je najmanj odpustljiva... Kaj vidiš ti v tem sonu, Armand?... Da, vidiš v njem ljudstvo, ljudstvo!... No torej, poklekni, poklekni na vse štiri, ti veliko, sijajno ljudstvo, kajti od mene dobis kostanja.

Pri tem je položil kostani v ustje slonovega rlica, a slon je darilo takoj položil v usta.

— Toda poskus mu položiti v riles kamen ali svinčeno kroglo! — je dejal Armand.

— No, kaj bi se zgodilo? — je vprašal Simon. — Razježil bi se, zatobil z rilem in morda bi brizgnil po nama curek vode... ali bi pa prelomil železno ograjo? Ali bi skrivil železne palice, da stare zasmehovalce v prah? Kaže sicer svoja okla, pa naj spi

ali bedi, toda vprašam te, ali napada z njimi? Ali prebode z njimi svoje tlačitelje? Ne, tisočkrat ne! In vendar je tako velik in močan, da bi zmečkal mene, ki nisem baš slabič, tako lahko, kakor zmečjam jaz čmrila. Da, to je ljudstvo, ljudstvo, ljudstvo! Toda pozor! Ali se ni ustavila pred vratim kostanja?

Beli Medved se je obrnil proti vratom in napeto poslušal. Armand je opazoval vse njegove kretanje, da bi po njih uganil, kaj se godi v tem čudovitem bitju, ki pa še nikoli ni bilo tako čudno, kakor tisti dan.

— Ne, z levom, s tigrom in z leopardom je drugače. — je nadaljeval Beli Medved svoje modrovanje. — Grizejo železno ograjo in stresajo z mogočnimi šapami kletke, v katerih

so zaprti. Dasi zaprti, so vendar strah in trepet tlačiteljev. Ne dajo se podkupiti ali spraviti na kolena z drobnicami, ki imajo mečje ljudje. Da jim kos mesa in pozabi umakniti roko, pa ti pogoltno z mesom tudi vrogo roko, kakršno je, marveč kakršno bi morallo biti.

Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladočnosti izboljšuje naravna Franz Josefovat grenčica delovanje želodca in črevsa in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju zdravniške vede o presnavljaju zatrjujejo, da so dosegli s Franz Josefovo vodo slijajne rezultate. Dabi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

796

Bros posebnega naznanka,

V globoki žalosti naznjam v svojem in v imenu svojih otrok prežalostno vest, da nas je zapustil naš iskreno ljubljeni soprog oziroma predobri oče, gospod

Janko Kremenšek

dvorni svetnik v pokolu

Po kratki, a mukepolni bolezni je dne 15. aprila 1929 ob 14 na 10. uro, previden s tolažili sv. vere, zatisnil za vedno svoje trudne oči.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 17. aprila 1929 ob 4. uru popoldne iz hiše žalosti, Slovenska ulica št. 5, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se bo položilo truplo v lastni grob.

Prosimo tihega sožalja!

V Ljubljani, dne 15. aprila 1929.

Žaljuča soproga in hčerk.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Prostori za tovarniško podjetje

obsegajoči najmanj 300 m² v Ljubljani ali nije posredni bližini se iščelo.

Ponudbe z navedbo najemnine pod **tovarniško podjetje 90**

na upravo „Slovenskega Naroda“.

> Mali oglasi <

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakne ne odgovarjam. — Najmanjši oglas Din 5.—

Singer šivalni stroj

dobro ohranjen, prodam za 1500 Din. Ponudbe pod »1500/784« na upravo »Slov. Naroda«.

784

Zimska suknja

poneni naprodaj. Ponudbe pod »Suknja/783« na upravo »Slov. Naroda«.

783

Čevlje

v kemično barvanje sprejema tvrdka M. TREBAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 6. Najboljše barve za barvanje čevljev znamke »WILBRA« in »RENOID« vedno v zalogi.

46/L

Malinska na otoku Krku

HOTEL DRAGA, v neposredni bližini kopališča, zraven borovega gozda, krasna terasa, sobe z razgledom na more, levstva inter. kuhinja, cene 60-65 Din za dan in osebo.

690

Spalne divane, otomane

čimice in vse tapetarske izdelke kupite načenoje in najbolje pri FRAN JAGER, tapetnik Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 29. 34/L

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestni trg 15

priprava svojo zalogu dežnikov in solnicnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

MESTNI POGREBNI ZAVOD V LJUBLJANI

Ambrožev trg 7

Telefon št. 2015

Edino pogrebno podjetje v mestu Ljubljani

Postaja Cestne železnice
pri Sv. Petra mostu

prevzema in izvršuje razredne pogrebe od Din 500.— višje ter prepelje mrljčev iz mesta in deželne bolnice v vse kraje države z vozovi, avtomobili in po železnici po najnižjih cenah. Izvršitev točna in sošljena.

Pri pogrebih in prepeljavih iz deželne bolnice še posebni popusti.

Velika zaloga raznih lesnih in kovinskih krst ter vseh mrtvaških potrebščin.

Naročila se sprejemajo v vsakem dnevнем in nočnem času v zavodni pisarni Ambrožev trg štev. 7.

82.

In zdaj sta videla, zakaj je bila štoklja v takih strahih, zakaj iz vode se je prikazala glava z lokavimi, prečečimi očmi; sedela sta na krokodilu! — »Dober dan!« je rekel krokodil. »Ali bo žena vesela, ko ji prinesem tak slosten priboljšek!« In brzo je odplaval dalje. Joj, joj, kako sta trepetala malčka!

Kniga s 120 zanimivimi risbami. Najprijetnejše kratkočasenje za naše malčke, a tudi za odrasle.

Kniga stane 12 Din, po pošti 13 Din.

Dobi se v **Oglasnem oddelku »Jutra«, Prešernova ulica 4, ter pri podružničnih »Jutrih« v Mariboru in Celju.**

796

ZAHVALA.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sožutja povodom smrti našega ljubljenega soproga, očeta, starega očeta, brata itd., gospoda

Ivana Bufona

prostornega mojstra drž. žel. v pokolu

za poklonjeno krasno evanje in vence se tem potom vsem najtoplejše zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni šč. duhovščini, stanovskim kolegom, Zvezzi Jugosl. Železničarjev, Pevskemu zboru Glasbene Matice za ganilivo žalno petje, pevskemu društvu »Cankar«, zastopnikom raznih organizacij, g. Iv. Škerlancu za tolažbeno poslovilni govor na grobu ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so drugega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1929.

ZAHUJOČ IOSTALI.

Razglas.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo tesarskih del za preuređen bazenov mestnega kopališča na Ljubljanici. Tozadne podatke je dobiti v mestnem gradbenem uradu do 15. aprila 1929. Ponudbe je vložiti do 17. aprila 1929.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 12. aprila 1929.

Makulaturni papir

kg à Din 4,—, pri naročilu 100 kg kg à Din 3